

Bruksela, dnia 23.3.2018r.
COM(2018) 152 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Reforma struktury administracyjnej szkół europejskich

1 Wprowadzenie

Misją szkół europejskich jest zapewnienie wielojęzycznego i wielokulturowego kształcenia na poziomie przedszkola, szkoły podstawowej i szkoły średniej (w tym matury europejskiej) dzieciom pracowników instytucji Unii Europejskiej („Unia”). W ten sposób szkoły europejskie przyczyniają się do zwiększenia atrakcyjności europejskiej służby cywilnej.

Szkoły europejskie stanowią organizację międzyrządową utworzoną przez państwa członkowskie UE i Unię, które są umawiającymi się stronami Konwencji określającej Statut Szkół Europejskich¹. W sześciu państwach członkowskich UE funkcjonuje 13 szkół europejskich² posiadających status podmiotu publicznego w państwach, w których się znajdują. Najwyższy organ decyzyjny – Rada Najwyższa Szkół Europejskich – zrzeka państwa członkowskie i Komisję Europejską (w imieniu Unii) oraz przedstawiciele rodziców, personelu i innych zainteresowanych stron³. Każdy członek rady, w tym Komisja, otrzymuje jeden mandat i jeden głos. Prezydencję szkół europejskich sprawują na zmianę państwa członkowskie UE przez okres jednego roku szkolnego, zaś za ogólne zarządzanie systemem odpowiada Sekretarz Generalny Szkół Europejskich, który reprezentuje Radę Najwyższą Szkół Europejskich.

Zgodnie z art. 25 wspomnianej konwencji Komisja Europejska wnosi w imieniu Unii wkład finansowy do budżetu szkół europejskich. Wkład ten pokrywa różnicę między całkowitą kwotą wydatków szkół europejskich a całkowitą sumą dochodów z innych źródeł. Tę największą część wpływów (około 60 % w 2017 r.) do budżetu szkół europejskich przeznacza się na wynagrodzenia wypłacane zatrudnianym na miejscu nauczycielom i personelowi administracyjnemu, dodatki do krajowych wynagrodzeń nauczycieli oddelegowanych oraz koszty pośrednie⁴. Innym istotnym źródłem dochodów są państwa członkowskie (około 18 % w 2017 r.), które oddelegowują do szkół europejskich nauczycieli i innych pracowników oraz wypłacają im wynagrodzenia krajowe. Pozostałe dochody pochodzą ze składek uiszczanych przez inne organy i przedsiębiorstwa, których pracownicy mają dzieci uczęszczające do tych

¹ Dz.U. L 212 z 17.8.1994, s. 0003 – 0014.

² Alicante, Bruksela I (Uccle + Berkendael), Bruksela II (Woluwe), Bruksela III (Ixelles), Bruksela IV (Laeken), Frankfurt nad Menem, Mol, Bergen, Karlsruhe, Monachium, Varese, Luksemburg I i Luksemburg II w sześciu państwach (Belgia, Niemcy, Włochy, Hiszpania i Luksemburg); w 2017 r. do wymienionych szkół uczęszczało łącznie około 27 000 uczniów.

³ Ponadto: Europejski Urząd Patentowy (w przypadku szkoły europejskiej w Monachium), Europejski Bank Inwestycyjny / Europejski Fundusz Inwestycyjny (w przypadku szkół europejskich w Luksemburgu od 2016 r.), EUIPO (w przypadku szkoły europejskiej w Alicante od 2017 r.) oraz EBC (w przypadku szkoły europejskiej we Frankfurcie od 2017 r.), przy czym instytucje te posiadają prawo głosu jedynie w kwestiach związanych ze szkołami europejskimi określonymi w zawartych przez nie umowach.

⁴ Wydatki związane z budynkami Urzędu Sekretarza Generalnego Szkół Europejskich, koszty sprzątnia, prac konserwacyjnych, sprzętu informatycznego i wsparcia edukacyjnego w szkołach.

szkół (około 14 %, tzw. kategoria II) oraz opłat i składek uiszczanych na rzecz szkoły przez rodziców należących do kategorii III (około 8 %)⁵.

W ostatnich latach system szkół europejskich napotyka poważne trudności związane z zarządzaniem jego finansami. Zarówno Trybunał Obrachunkowy, jak i Służba Audytu Wewnętrznego (IAS) zidentyfikowały pewne niedociągnięcia w swoich rocznych sprawozdaniach za lata sprawozdawcze 2013–2015. W swoich sprawozdaniach za lata 2013 i 2014 Trybunał Obrachunkowy wskazał, że nie może zagwarantować, iż skonsolidowane sprawozdania finansowe szkół europejskich nie zawierają istotnego zniekształcenia. W sprawozdaniach Trybunału Obrachunkowego za lata 2015 i 2016 nie ujawniono jednak żadnych istotnych błędów w końcowych sprawozdaniach skonsolidowanych.

Służba Audytu Wewnętrznego zwróciła uwagę na pewne niedoskonałości w zakresie kontroli wewnętrznej i podkreśliła, że istnieje ryzyko niezgodnego z przeznaczeniem wykorzystania środków finansowych szkół europejskich.

Niedociągnięcia w zarządzaniu finansami szkół europejskich nie narażają na szwank legalności i prawidłowości płatności dokonanych przez Komisję (Dyrekcja Generalna ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa, zwana dalej „DG ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa”) na rzecz szkół europejskich, gdyż płatności te podlegają ścisłym regulacjom. Jako podmiot wnoszący istotny wkład do budżetu szkół europejskich Komisja dąży jednak do zapewnienia, aby udzielone zostały wymagane gwarancje w odniesieniu do należytego zarządzania finansami oraz legalności i prawidłowości działalności szkół europejskich.

Dlatego też na podstawie sprawozdań z audytów oraz w związku z nadużyciem finansowym wykrytym w sprawozdaniu finansowym jednej ze szkół w 2012 r. DG ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa w swoich ostatnich czterech rocznych sprawozdaniach z działalności (za poszczególne lata w okresie 2013–2016) wydała zastrzeżenie związane z ryzykiem wizerunkowym w odniesieniu do zarządzania finansami przez szkoły europejskie. Ponadto Komisja ostatnio czterokrotnie głosowała przeciwko udzieleniu absolutorium z wykonania budżetu szkół europejskich w odniesieniu do lat 2012, 2013, 2014 i 2015 (przy czym wszyscy pozostali członkowie Rady Najwyższej Szkół Europejskich głosowali za udzieleniem absolutorium).

W swoim sprawozdaniu z 2015 r. w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej⁶ Parlament Europejski wskazał określone niedociągnięcia w zarządzaniu finansami szkół europejskich, które odpowiadały ustaleniom Trybunału Obrachunkowego i Służby Audytu Wewnętrznego.

⁵ Pozostali uczniowie – kategoria I – to dzieci personelu instytucji/organów UE zwolnione z opłat szkolnych.

⁶ A8-0150/2017.

W związku z powyższym Parlament Europejski wezwał Komisję do całkowitego wypełnienia jej roli we wszystkich obszarach zarządzania szkołami europejskimi oraz do opracowania komunikatu do Parlamentu i Rady odzwierciedlającego najlepszy sposób zreformowania struktury administracyjnej szkół europejskich⁷.

Niniejszy komunikat ma zatem na celu przedstawienie opinii Komisji na temat struktury administracyjnej i finansowej szkół europejskich oraz podjętych w tym zakresie reform.

2 Postępy w reformowaniu struktury administracyjnej systemu szkół europejskich

Należy zauważyć, że odnotowano już istotne dokonania, jeżeli chodzi o reformę struktury administracyjnej systemu szkół europejskich.

Głównym osiągnięciem jest przyjęcie zmienionego rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do szkół europejskich⁸ przez Radę Najwyższą Szkół Europejskich we wrześniu 2017 r. Przegląd rozporządzenia finansowego zainicjowała Komisja, która pod koniec 2014 r. została upoważniona przez Radę Najwyższą Szkół Europejskich do rozpoczęcia dyskusji na ten temat. Nowe rozporządzenie finansowe wprowadza nowy model zarządzania finansami w ramach systemu szkół europejskich. Polega on głównie na stopniowej centralizacji funkcji urzędnika zatwierdzającego i funkcji księgowego. Komisja z zadowoleniem przyjmuje również fakt, że zmienione rozporządzenie finansowe w większym stopniu dostosowano do rozporządzenia finansowego Unii⁹, w szczególności pod względem zasad budżetowych, systemów kontroli wewnętrznej (w tym lepszej sprawozdawczości i rachunkowości) oraz przepisów dotyczących zamówień.

Ponadto w ramach eliminowania niedociągnięć zidentyfikowanych przez audytorów szkoły europejskie podjęły szereg środków w celu propagowania należytego zarządzania finansami oraz zwalczania nadużyć finansowych, tj.: wdrożenie rachunkowości memoriałowej, sprawozdawczość w zakresie wyników kontroli oraz nowe określenie ram kontroli wewnętrznej (wprowadzono w szczególności ocenę ryzyka i rejestr ryzyka oraz zmieniono normy dotyczące kontroli wewnętrznej). Od 2014 r. wprowadzono funkcję koordynacji kontroli wewnętrznej w celu zapewnienia szkołom i centralnemu biurze szkół europejskich porad i wytycznych w zakresie skutecznych działań następczych w stosunku do zaleceń z audytów oraz koncepcji i wdrażania systemu kontroli wewnętrznej. Utworzono wykwalifikowaną komórkę ds. zamówień w centralnym biurze szkół europejskich. Dokonano przeglądu stosowania zasady rozdzielenia obowiązków i wprowadzono udoskonalenia w tym zakresie, a także przyjęto zasady dotyczące mobilności pracowników pełniących

⁷ Zalecenie 2015/PAR/0371.

⁸ Rada Najwyższa Szkół Europejskich przyjęła nowe rozporządzenie finansowe w dniu 5 września 2017 r. Nr ref.: 2017-12-D-21-en-1 <https://www.eursc.eu/BasicTexts/2017-12-D-21-en-1.pdf>.

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii. (Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1).

newralgiczne funkcje (takich jak oddelegowani kwestorzy) oraz rozpoczęto trwającą obecnie dyskusję na temat zasad dotyczących kwestorów zatrudnianych na miejscu.

Szkoły europejskie poczyniły znaczne postępy w rozwiązywaniu problemu strukturalnej niedoskonałości kontroli wewnętrznej w ramach systemu płatności. We wszystkich szkołach europejskich obowiązuje obecnie należyty podział uprawnień w zakresie dokonywania płatności. W związku z powyższym Służba Audytu Wewnętrznego stwierdziła, że ryzyko wystąpienia nadużyć finansowych związane z niedoskonałością systemu płatności zostało ograniczone w wystarczającym stopniu i uznała odnośne zalecenie za zamknięte¹⁰. Ten stan rzeczy znajduje potwierdzenie w sprawozdaniu Trybunału Obrachunkowego za 2016¹¹.

Ponadto rozporządzenie finansowe szkół europejskich przewiduje, że OLAF może przeprowadzać dochodzenia administracyjne w szkołach europejskich, w tym inspekcje w kontekście ochrony interesów finansowych Unii przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami. Ponadto szkoły europejskie opracowują strategię zwalczania nadużyć finansowych, a OLAF zapewni w ramach porozumień administracyjnych szkolenia dotyczące zapobiegania nadużyciom finansowym.

Kolejnym działaniem jest stopniowe wprowadzanie zewnętrznych niezależnych audytów obejmujących roczne sprawozdania finansowe szkół europejskich i Biura Sekretarza Generalnego. Audyt przeprowadzono już w pięciu szkołach, a we wszystkich pozostałych zostanie on przeprowadzony w ciągu trzech lat.

Biorąc pod uwagę te różne elementy, Komisja uznaje, że nie musi już podtrzymywać swojego zastrzeżenia związanego z ryzykiem wizerunkowym w swoim rocznym sprawozdaniu z działalności za 2017 r.

Zasadnicze znaczenie ma funkcja doradcza pełniona wobec szkół europejskich przez biuro centralne szkół europejskich, jednak Komisja również przyczyniła się do zwiększenia zasobów przeznaczonych na wsparcie i wytyczne w zakresie kontroli wewnętrznej i zarządzania finansami. W szczególności Komisja aktywnie zapewnia szkołom europejskim porady i szkolenia związane z obowiązkami urzędnika zatwierdzającego, programowaniem i sprawozdawczością oraz koncepcją systemu kontroli wewnętrznej. W październiku 2016 r. zawarto umowę o gwarantowanym poziomie usług, aby umożliwić szkołom europejskim uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez Komisję, dotyczących kwestii finansowych, budżetowych i zamówieniowych.

Sprawozdania Trybunału Obrachunkowego za lata 2015 i 2016 potwierdziły dokonane postępy, jako że nie ujawniono w nich istotnych błędów w sprawozdaniach finansowych

¹⁰ Działania następcze Służby Audytu Wewnętrznego w stosunku do niezrealizowanych zaleceń jej audytu dotyczącego „Zarządzania płynnością i dochodami w szkołach europejskich” (IAS Follow-up of Outstanding Recommendations from the IAS audit on „Treasuries and Revenues Management in the European Schools”).

¹¹ Sprawozdanie w sprawie rocznego sprawozdania finansowego szkół europejskich za rok budżetowy 2016 <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/DocItem.aspx?did=42117>

za 2015 r. Bardziej pozytywne wnioski Trybunału Obrachunkowego niż miało to miejsce we wcześniejszych sprawozdaniach odzwierciedlają fakt, że wiele koniecznych środków podjętych przez szkoły europejskie w ostatnich latach zaczyna przynosić rezultaty.

Pełny przegląd struktury administracyjnej i restrukturyzacja kontroli wewnętrznej stanowi jednak proces długoterminowy. Fakt ten został odzwierciedlony w sprawozdaniu Trybunału Obrachunkowego za 2016 r., które oprócz ustaleń dotyczących postępów zawierało poważne zastrzeżenie dotyczące utrzymujących się niedoskonałości w zakresie kontroli wewnętrznej w odniesieniu do rekrutacji, zamówień i płatności, co wskazuje na potrzebę dalszej reformy struktury administracyjnej szkół europejskich.

3 Opinia Komisji dotycząca reformy struktury administracyjnej szkół europejskich

Przed wszystkim należy przypomnieć, że w odpowiedzi na rezolucję Parlamentu Europejskiego z 2011 r.¹² Komisja zainicjowała dyskusję dotyczącą wprowadzenia zmiany w modelu zarządzania w Radzie Najwyższej Szkół Europejskich w 2012 r. W rezultacie rada stwierdziła, że nie zachodzi konieczność zmiany konwencji, jako że rada jest uprawniona do podjęcia każdej decyzji koniecznej do wyeliminowania niedoskonałości systemu szkół europejskich w ramach obowiązującego modelu.

Komisja uznaje zatem, że pole manewru zapewnione w ramach obecnie obowiązującego systemu zarządzania jest wystarczające do przeprowadzenia niezbędnych reform w różnych obszarach systemu szkół europejskich. Komisja nadal będzie pełnić swoją funkcję oraz zapewniać wytyczne i wsparcie na rzecz szkół europejskich w ramach obecnej struktury administracji i zarządzania.

Z kolei państwa członkowskie muszą nadal wypełniać swoje obowiązki względem szkół europejskich w kontekście obowiązującej organizacji współpracy międzyrządowej, w ramach której od państw członkowskich oczekuje się, że będą odgrywały kluczową rolę w ogólnych ramach kształcenia i będą wywiązywały się ze swoich zobowiązań finansowych i obowiązków państw przyjmujących.

Zdaniem Komisji konsolidację struktury administracyjnej systemu szkół europejskich należy przeprowadzić zgodnie z niżej opisanymi zasadami.

3.1 Zarządzanie finansami: centralizacja głównych funkcji

Zgodnie z nowym rozporządzeniem finansowym dotyczącym szkół europejskich funkcje urzędnika zatwierdzającego i księgowego zostaną stopniowo scentralizowane według modelu stosowanego przez Komisję Europejską.

¹² 2011/2036(INI) z 27.9.2011.

W szczególności funkcja urzędnika zatwierdzającego nie będzie już pełniona przez 14 urzędników zatwierdzających (obecnie funkcję tę pełni Zastępca Sekretarza Generalnego w odniesieniu do biura centralnego i 13 dyrektorów w odniesieniu do szkół), lecz zostanie ona scentralizowana na poziomie Sekretarza Generalnego Szkół Europejskich. Centralizacja zostanie zakończona i będzie funkcjonowała od dnia 1 stycznia 2020 r. Jako urzędnik zatwierdzający Sekretarz Generalny będzie uprawniony do powoływania delegowanych urzędników zatwierdzających (dyrektorów szkół europejskich i podmiotu określanego na poziomie biura centralnego w odniesieniu do jego własnych wydatków).

W okresie przejściowym, tj. od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 31 grudnia 2019 r., Sekretarz Generalny przedkłada Radzie Najwyższej Szkół Europejskich roczne sprawozdania z działalności w kwietniu 2019 r. i w kwietniu 2020 r. dotyczące ogólnego zarządzania systemem szkół europejskich, w tym główne wnioski dotyczące zarządzania budżetem i należytego zarządzania finansami oraz systemów kontroli wewnętrznej. Ponadto Sekretarz Generalny niezwłocznie informuje Radę Najwyższą Szkół Europejskich o wszystkich przypadkach otrzymania przez niego informacji na temat istotnych ustaleń z kontroli lub audytów systemu szkół europejskich.

Dodatkowo do połowy lipca 2019 r. Sekretarz Generalny przedstawia Radzie Najwyższej Szkół Europejskich pierwsze sprawozdanie dotyczące zarządzania budżetem i finansami, głównych ustaleń wynikających z kontroli *ex post* oraz systemów kontroli wewnętrznej.

Stopniowa centralizacja funkcji księgowego rozpoczęła się w dniu 1 stycznia 2018 r., a proces ten ma zostać całkowicie zakończony w roku 2020. W 13 szkołach europejskich i w biurze centralnym (w odniesieniu do jego własnych wydatków) zostaną utworzone funkcje lokalnego korespondenta księgowego pod kierownictwem głównego księgowego. Pierwszymi sprawozdaniami finansowymi, które główny księgowy podpisze i w przypadku których osobiście poświadczy, że dają one prawdziwy i uczciwy obraz sytuacji finansowej, będą sprawozdania finansowe za 2018 r. (w lipcu 2019 r.).

W ramach reformy usprawniona zostanie rachunkowość szkół europejskich, Rada Najwyższa Szkół Europejskich otrzyma funkcję nadzorczą i ograniczone zostaną niedociągnięcia zidentyfikowane w ustaleniach Trybunału Obrachunkowego, dotyczące kwestii związanych z konsolidacją, wiarygodnością i prawidłowością, opóźnień oraz zarządzania zapasami i aktywami trwałymi.

Wdrożenie zrewidowanego rozporządzenia finansowego spowoduje wprowadzenie nowego modelu zarządzania finansami szkół europejskich. Oczekuje się również wzmocnienia należytego zarządzania finansami oraz zwiększenia przejrzystości i rozliczalności systemu szkół europejskich, przy jednoczesnym poszanowaniu autonomii szkół, przewidzianej w art. 6 konwencji, i zapewnieniu odpowiedzialności właściwej dla każdego podmiotu finansowego i delegowanego/subdelegowanego urzędnika zatwierdzającego.

Nowe rozporządzenie finansowe zapewnia ramy prawne umożliwiające rozpoczęcie procesu centralizacji. Proces ten wiąże się z wieloma zmianami obecnie obowiązującej struktury, które muszą zostać starannie wprowadzone przez szkoły europejskie. Pojawi się szereg nowych kwestii, od spraw dotyczących personelu biura centralnego i szkół europejskich po stopień centralizacji poszczególnych służb oraz wpływ na centralne i lokalne organy administracji. Dopóki wszystkie te kwestie nie zostaną dokładnie przeanalizowane i rozwiązane, szkoły nie będą mogły osiągnąć oczekiwanych korzyści z centralizacji.

Mając na uwadze stopniową centralizację funkcji urzędnika zatwierdzającego i księgowego, we wrześniu 2017 r. Rada Najwyższa Szkół Europejskich przyjęła plan wdrażania razem ze zrewidowanym rozporządzeniem finansowym. Plan ten określa harmonogram realizacji szeregu etapów koniecznych w celu poprawy zarządzania finansami (takich jak opracowanie dokładniejszej procedury udzielania zamówień, procedury budżetowej i sprawozdawczości, eliminowanie niedociągnięć związanych z oprogramowaniem księgowym oraz instalacja centralnych mechanizmów poświadczania zasadności zapisów księgowych).

Realizacja tych działań w zakresie centralizacji będzie stanowić niezwykle trudne zadanie, wymagające należytego wykonania planu wdrażania przez szkoły europejskie.

3.2 Poprawa w zakresie zarządzania finansami i budżetem oraz kontroli wewnętrznej

Oprócz centralizacji głównych funkcji w ramach administracji szkół europejskich restrukturyzacja systemu kontroli wewnętrznej wymaga, aby szkoły europejskie zwróciły szczególną uwagę na następujące obszary:

3.2.1 System płatności

Jak stwierdzono w pkt 2, Służba Audytu Wewnętrznego i Trybunał Obrachunkowy uznały, że ryzyko wystąpienia nadużyć finansowych w związku z niedoskonałością systemu zostało wystarczająco ograniczone. Trybunał Obrachunkowy zmienił jednak swoje zalecenie zawarte w sprawozdaniu za rok budżetowy 2016, gdyż integracja oprogramowania księgowego z systemem płatności elektronicznych nadal powoduje występowanie innych nierozwiązanych niedoskonałości w zakresie kontroli wewnętrznej. W związku z tym, chociaż wystarczająco ograniczono ryzyko wystąpienia nadużyć finansowych, należy jednak kontynuować działania mające na celu ograniczenie innych rodzajów ryzyka rezydualnego.

Komisja poparła centralizację dokonywania płatności zgodnie z decyzją Rady Najwyższej Szkół Europejskich z września 2017 r. w kontekście planu wdrażania nowego zarządzania finansami na lata 2017–2019.

3.2.2 Rozdzielenie obowiązków i obiegu środków finansowych

Konieczne jest rozdzielenie funkcji urzędnika zatwierdzającego i księgowego. Z jednej strony rozdzielenie tych funkcji będzie odzwierciedlał fakt, że funkcję delegowanego urzędnika

zatwierdzającego będzie pełnił dyrektor szkoły z bezpośredniego upoważnienia Sekretarza Generalnego. Z drugiej strony w każdej szkole i w biurze centralnym będzie obecny korespondent księgowy, który będzie odpowiadał za bieżące zarządzanie rachunkami i stosowanie zasad określonych przez głównego księgowego. Ponadto w odniesieniu do wszystkich transakcji stosowana będzie zasada „dwóch par oczu”.

Ostatnio dokonano rewizji regulaminu dotyczącego pracowników oddelegowanych¹³ w celu lepszego odzwierciedlenia znaczenia roli kvestorów/administratorów w kontekście obecnego zarządzania szkołami europejskimi oraz ryzyka związanego z tą rolą. Nowy regulamin, który wszedł w życie w dniu 1 stycznia 2018 r., zawiera w szczególności przepisy dotyczące mobilności mające zastosowanie do kvestorów oddelegowanych, lepiej zdefiniowane zadania i siatki płac.

Biuro Sekretarza Generalnego Szkół Europejskich powinno dokonać właściwego przekształcenia dokładnego opisu przyszłych zadań powierzanych kvestorowi w celu zapewnienia przejrzystości i spójności.

3.2.3 Środowisko kontroli wewnętrznej

Zdaniem Komisji systemy kontroli wewnętrznej wymagają dalszego wzmocnienia. Komisja popiera plan działania przyjęty w tym celu przez Radę Najwyższą Szkół Europejskich w kontekście nowego rozporządzenia finansowego oraz w kontekście środków ograniczających ryzyko, stanowiących realizację zaleceń z audytów. Plan ten ma na celu m.in. aktualizację norm w zakresie kontroli wewnętrznej, opracowanie oceny ryzyka oraz metodyki kontroli *ex post* obejmujących wszystkie rodzaje transakcji.

Takie środki przyczyniają się do zwiększenia wiarygodności informacji dostarczanych przez szkoły i zapewniają wyraźne sygnały ostrzegawcze w odniesieniu do istniejących i możliwych problemów.

3.3 Realokacja zasobów w celu przeprowadzenia działań centralizacyjnych

W związku ze zmianą rozporządzenia finansowego, przyjętą we wrześniu 2017 r., w budżecie na lata 2017 i 2018 uwzględniono utworzenie stanowisk niezbędnych do przeprowadzenia procesu centralizacji.

W kontekście procedury dotyczącej projektu budżetu na 2019 r. Komisja wezwała do przeprowadzenia ponownej dyskusji na temat przenoszenia pracowników. Zdaniem Komisji szkoły europejskie powinny opracować wieloletnie plany dotyczące zasobów ludzkich, które ułatwiłyby przenoszenie pracowników zgodnie z priorytetami i potrzebami. Wyważone rozwiązanie powinno uwzględniać z jednej strony potrzebę wzmocnienia systemów

¹³ W dniu 8 czerwca 2017 r. Rada Najwyższa Szkół Europejskich przyjęła zmiany do dokumentu „Regulamin dotyczący oddelegowanego personelu szkół europejskich” („Regulations for Members of the Seconded Staff of the European Schools”). Nr ref.: 2017-04-D-8-en-1.

należytego zarządzania i kontroli wewnętrznej w szkołach, a z drugiej strony potrzebę utworzenia niezbędnych scentralizowanych struktur w celu wsparcia funkcji centralnych.

3.4 Sprawiedliwy i wiarygodny system podziału kosztów

Spada liczba nauczycieli oddelegowanych, którzy tradycyjnie stanowią podstawę systemu szkół europejskich, w związku z czym maleje również wkład państw członkowskich wnoszony poprzez opłacanie wynagrodzenia tej kategorii pracowników. Jednocześnie następuje szybki wzrost liczby uczniów.

Rola państw członkowskich jest szczególnie istotna, jeżeli chodzi o oddelegowywanie nauczycieli, a zwłaszcza nauczycieli prowadzących lekcje w języku angielskim, francuskim i niemieckim. Spadek liczby oddelegowanych nauczycieli prowadzących lekcje w tych językach wpływa na funkcjonowanie szkół europejskich w dwojaki sposób. Z jednej strony szkoły są zmuszone do rekrutacji nauczycieli na miejscu, co ma negatywne konsekwencje budżetowe związane z unijnym wkładem wyrównawczym na rzecz systemu szkół europejskich, wynikające z faktu, że koszty wynagrodzenia nauczycieli zatrudnionych na miejscu są pokrywane z budżetu UE, podczas gdy zgodnie z konwencją podstawę systemu szkół europejskich stanowi oddelegowywanie nauczycieli przez państwa członkowskie¹⁴. Z drugiej strony coraz mniejsza liczba nauczycieli oddelegowanych może spowodować wzrost liczby lekcji prowadzonych przez osoby niebędące rodzimymi użytkownikami języka, jeżeli okaże się, że rekrutacja rodzimych użytkowników języka stwarza trudności.

Biorąc pod uwagę, że zrównoważony system podziału kosztów ma zasadnicze znaczenie z punktu widzenia stabilności finansowania systemu szkół europejskich, Komisja zaleca rozpoczęcie dyskusji na temat rewizji obecnie obowiązującego systemu celem wypracowania rentownego rozwiązania, które zaczęto by stosować od roku szkolnego 2020/2021. Oddelegowywanie lub mianowanie nauczycieli przez państwa członkowskie nadal powinno stanowić podstawę systemu szkół europejskich w ramach zrewidowanego mechanizmu podziału kosztów. W ramach takiego mechanizmu należy ponadto odpowiednio uwzględnić faktyczne potrzeby szkół oraz ewentualne konsekwencje brexitu, zapewniając jednocześnie pokrywanie odpowiedniej części kosztów przez państwa członkowskie.

Ponadto Komisja jest zdania, że model podziału kosztów powinien być właściwie wdrażany przez inne instytucje, agencje i podmioty UE częściowo lub całkowicie finansowane ze środków spoza budżetu UE, których pracownicy mają dzieci uczęszczające do szkół europejskich. W związku z tym Komisja zawarła umowy o przyznanie wkładu z grupą EBI i EMS¹⁵ oraz z EUIPO (dawniej OHIM)¹⁶ oraz innymi agencjami i podmiotami (Jednolita Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji i różne wspólne przedsięwzięcia), aby

¹⁴ Art. 3 ust. 2 i art. 25 ust. 1 konwencji.

¹⁵ Europejski Bank Inwestycyjny reprezentujący również Europejski Fundusz Inwestycyjny, a także Europejski Mechanizm Stabilności w grudniu 2015 r.

¹⁶ Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej w czerwcu 2017 r.

zapewnić pokrycie przez nie kosztów kształcenia dzieci ich pracowników. Ponadto pod koniec 2017 r. szkoły europejskie i Europejski Bank Centralny zawarły porozumienie w sprawie uczestnictwa na podstawie art. 28 konwencji. Prowadzone są również rozmowy z niektórymi innymi agencjami, aby uzyskać od nich wkład finansowy do budżetów szkół europejskich.

4 Wnioski

Szkoły europejskie rozpoczęły długoterminową reformę strukturalną swojej struktury administracyjnej i finansowej. Doprowadziło to dotychczas do ograniczenia niedoskonałości w zakresie kontroli wewnętrznej w ramach systemów płatności szkół europejskich będącej przyczyną nadużycia finansowego, w związku z którym Komisja wydała zastrzeżenie związane z ryzykiem wizerunkowym. Reforma doprowadziła również do wzmocnienia obecnej struktury kontroli wewnętrznej i rewizji rozporządzenia finansowego, dzięki czemu szkoły europejskie będą mogły w większym zakresie zreformować swoją strukturę administracyjną.

Warunkiem poprawy kontroli wewnętrznej i zarządzania administracyjnego jest podjęcie wyżej opisanych dalszych działań. Reforma struktury administracyjnej wymaga pełnej determinacji ze strony szkół europejskich oraz właściwej realizacji odpowiednich planów. W stosownych przypadkach Komisja nadal będzie zapewniać niezbędne wsparcie na rzecz szkół europejskich.

Z punktu widzenia przyszłej stabilności całego systemu zasadnicze znaczenie ma sprawiedliwy i wiarygodny system podziału kosztów między budżet UE, państwa członkowskie oraz instytucje i podmioty korzystające z systemu szkół europejskich.

Komisja jest zdania, że obecnie istniejące ramy ustanowione przez szkoły europejskie dają możliwość zaradzenia głównym niedociągnięciom i problemom systemu szkół europejskich, przy pełnym zaangażowaniu ze strony państw członkowskich. W tym celu Komisja nadal będzie dbać o to, aby jej stanowisko było uwzględniane w systemie nadzoru szkół europejskich, tj. we wspólnym Komitecie Pedagogicznym, w Komitecie Budżetowym i w Radzie Najwyższej Szkół Europejskich.